

Mgr. Lukáš Zádrapa

HODNOCENÍ ŠKOLITELKY

Studium, pedagogická a publikační činnost a další výsledky odborné práce

Lukáš Zádrapa začal studovat na FF UK v r. 1998. Původně byl přijat na dvouoborové studium sinologie v kombinaci s lingvistikou-fonetikou. V r. 2002, rok po návratu z ročního stipendijního pobytu v Číně, přestoupil na jednooborové studium sinologie. V rámci jednooborového studia sinologie se však i nadále zaměřoval na témata lingvistická. K doktorskému studiu byl přijat v r. 2004. Ve stejném roce začal na poloviční úvazek pracovat jako asistent v Ústavu Dálného východu FF UK, kde vyučuje čínský jazyk (moderní i klasický, zejména písmo a gramatika) i četbu klasických textů pro pokročilé studenty.

Lukáš Zádrapa od počátku studia projevoval mimořádné nadání i píli. Jeho seminární práce o Tao Yuanmingovi vysoko přesahovala úroveň běžných prací studentů na počátku studia sinologie, a to jak úrovní jazykových znalostí, tak i schopností samostatného rozboru básnického textu. Postupová práce, kterou Lukáš Zádrapa obhájil r. 2003, se stala základem jeho první odborné publikace v českém jazyce (český překlad *Knihy synovské oddanosti*); poznatky z této práce vzápětí uplatnil také v rámci mezinárodního projektu *Thesaurus linguae Sericae* (anglický překlad a syntaktický rozbor téhož textu).

Počínaje svou postupovou prací se Lukáš Zádrapa systematicky zabývá otázkami slovní zásoby v klasické čínštině a slovních druhů (diplomová práce, předložená disertace). Ve své lingvistické práci staví na solidní znalosti čínského jazyka (klasické i moderní čínštiny), využívá znalost několika dalších typologicky odlišných jazyků (včetně základní znalosti arabštiny) a zohledňuje lingvistické vzdělání, které získal studiem lingvistiky v rámci dvouoborového studia na FF UK i na speciálních kurzech vedených významnými světovými odborníky v Praze i na jiných školách v Evropě. Cenou studijní zkušeností pro něho bezesporu bylo také zapojení do mezinárodního projektu *Thesaurus linguae Sericae* (2001, 2002, 2005).

Zvláštní ocenění zaslouží všestrannost nadání a zájmů Lukáše Zádrapy. Přestože se záhy začal profilovat v rámci oboru sinologie jako lingvista, sleduje a má solidní znalosti také z čínské literatury a filosofie a sleduje i aktuální dění v ČLR a svoje znalosti uplatňuje jak při výuce,

tak v popularizační publikační činnosti (doposud v časopisech a sbornících publikoval 5 překladů a 16 článků a recenzí, nepočítaje v to články a polemiky publikované na internetu). Lukáš Zádrapa během doktorského studia prokázal také schopnost samostatné odborné práce. To se výrazně projevilo v jeho odborných publikacích (6 odborných článků a společně s M. Pejčochovou monografie o čínském písmu).

Lukáš Zádrapa přistupoval k doktorskému studiu zodpovědně, systematicky a s velkým zaujetím. Také je potřeba zdůraznit, že pracoval velmi samostatně. Jeho schopnosti a znalosti dokládá udělení stipendia Chiang Ching-kuovy nadace v r. 2008, kde obstál s vynikajícím hodnocením v tvrdé konkurenci několika desítek evropských žadatelů a umístil se na druhém místě.

Disertační práce

Disertační práce Lukáše Zádrapy s názvem „Slovnědruhová pružnost v klasické čínštině: slovesné a příslovečné užití podstatných jmen“ se zabývá jevem v čínské lingvistice i pedagogické praxi řazeným do oblasti „huo yong“ (HY), čili „živé“ – tedy nezvyklé, ve smyslu slovnědruhové příslušnosti – užití slova. Tento fenomén je všeobecně známý, činí nám všem obtíže při četbě klasických textů, dodnes však není systematicky do hloubky podchycen ani v teoretické literatuře, ani v praktické aplikaci ve slovnících a jazykových učebnicích. Téma „živého“ užití slov obecně, i užší téma disertace zaměřené na slovesné a příslovečné užití substantiv, také úzce souvisí se zásadním a od počátků moderní čínské lingvistiky dodnes stále diskutovaným problémem slovních druhů v čínštině, potažmo možnosti aplikovat na čínský jazyk kategorie rozpracované na evropských jazycích. (Ve starších pracech západních sinologů věnovaných písemným pramenům v klasické čínštině fenomén HY někdy dokonce vedl k popírání pevné jazykové struktury, či dokonce názoru, o „absenci gramatiky“ v klasické čínštině.)

S ohledem na typologický charakter klasické čínštiny studium slovních druhů se nemůže opírat o úzce pojaté studium lexikologie a nutně zahrnuje syntax a sémantiku; porozumění klasické čínštině s úspěchem využívá i teorii řečových aktů, teorii tvoření slov, textovou lingvistiku, psycholingvistiku a další pomezí disciplíny. L. Zádrapa v různé míře uplatňuje ve své práci poznatky z těchto rozmanitých lingvistických disciplin, nejvíce se však opírá o práce kognitivních lingvistů (zejména Langacker, Croft, Štekauer), odkud čerpá podstatnou část metodologických podnětů pro vlastní analýzu. Další výrazné metodologické podněty

nalézá ve studiích o tvoření slov a konverzi slovních druhů (Dokulil, Štekauer). (Volba prací vztahujících se k angličtině je vzhledem k typologické podobnosti čínštiny a angličtiny velmi případná.)

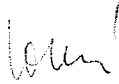
Podstatným rysem Zádrapa metodologického přístupu je skutečnost, že volba metodologie představuje až druhý krok v postupu jeho práce a navazuje na důkladnou znalost velkého množství jazykového materiálu. L. Zádrapa zůstal zpočátku nezávislý na jakékoliv vyhraněné metodologii a mnoho času věnoval studiu a excerpci rozsáhlého vzorku pramenů, kam zahrnul téměř všechny zásadní texty formativního období klasické čínské filosofie z 5. – 3. stol. př. n. l. Samotný rozsah prostudovaných starověkých textů představuje mimořádný výkon, neboť se jedná o texty obtížně srozumitelné, jejichž četba a lingvistický rozbor vyžaduje i studium dalších dílčích problémů. Jedná se velmi pracný a na čas náročný způsob práce a většina lingvistů se proto systematickému využití podobně rozsáhlého materiálu vyhýbá. Avšak právě rozsah materiálu a systematicčnost, s níž L. Zádrapa zdokumentoval sledovaný jazykový jev, dává práci solidní základ a dlouhodobou platnost a představuje jeden z jejích největších přínosů.

Data získaná z primárních pramenů Zádrapa konfrontuje s různými přístupy doposud zaujímanými v sekundární literatuře. Ze starší literatury k tématu autor shromáždil vše podstatné. Podává zde přehledné shrnutí a systematické zhodnocení sekundární literatury (čínské a v evropských jazycích, včetně ruštiny), včetně upozornění na nedostatky či nedůslednost předchozích prací k tématu. Systematické kritické zhodnocení stavu poznání v této oblasti je samo o sobě také cenným přínosem Zádrapovy disertace, neboť podobnou systematickou reflexi prací na téma HY jsme zatím postrádali.

Autor nakonec shromážděná data originálním způsobem interpretuje za pomoci teoretického rámce kognitivní lingvistiky a své poznatky zobecňuje v rámci několika vhodně zvolených tematických okruhů. Je nasnadě – a autor disertace sám konstatuje totéž – že výsledkem není završený systém, který by se tvářil, že řeší všechny otázky spojené s problémem HY; místo toho zde máme na pevných základech postavený a v pevných obrysech načrtnutý nový a inspirující způsob, jak k problému přistupovat a jaké další otázky si klást.

Práce je originální, inspirující a je radost ji číst a jako taková splňuje všechny požadavky kladené na doktorskou práci. Proto ji bez výhrady doporučuji k obhajobě (a zároveň vyjadřuji naději, že se brzy dočkáme její publikace).

Cambridge, 19. října 2009

Doc. PhDr. Olga Lomová, CSc.
školitelka